

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตน

ของ นายสมชาย พงษ์ธา ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๒๒/๒๕๕๐

เรื่องพิจารณาที่ ๒๖/๒๕๔๘

วันที่ ๑ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๕๐

ระหว่าง { นายทะเบียนพรรคการเมือง ผู้ร้อง
พรรคธรรมชาติไทย ผู้ถูกร้อง

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้คณะตุลาการรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคธรรมชาติไทย

ผู้ร้องยื่นคำร้อง ลงวันที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ ขอให้คณะตุลาการรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง เนื่องจากผู้ถูกร้องไม่ยื่นรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคผู้ถูกร้องในรอบปี ๒๕๔๘ ต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในเดือนมีนาคม ๒๕๔๘

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้อง สรุปได้ว่า นายทะเบียนพรรคการเมือง ได้รับการจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคผู้ถูกร้องไว้ในทะเบียนพรรคการเมืองเมื่อวันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๔๖ และคณะกรรมการกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองได้อนุมัติโครงการและแผนงานของผู้ถูกร้อง รอบปี ๒๕๔๘ จำนวน ๕ โครงการ งบประมาณ ๒๑๘,๖๐๐ บาท โดยผู้ถูกร้องได้เบิกจ่ายเงินจำนวนดังกล่าวแล้ว ต่อมาสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้มีหนังสือแจ้งเตือนพรรคการเมืองที่ได้รับเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อพัฒนาพรรคการเมือง ในรอบปี ๒๕๔๘ ให้จัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนให้ถูกต้องตามความเป็นจริง และยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในเดือนมีนาคม ๒๕๔๘ ตามมาตรา ๖๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ จำนวน ๒ ครั้ง ดังนี้

(๑) หนังสือสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ที่ (ทบพ) ๐๔๐๒/ว ๒๕ ลงวันที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๔๕ และผู้ถูกร้องได้รับหนังสือเมื่อวันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๔๕

(๒) หนังสือสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ที่ (ทบพ) ๐๔๐๒/ว ๑๖๕ ลงวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๕ และผู้ถูกร้องได้รับหนังสือเมื่อวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๕

เมื่อสิ้นสุดระยะเวลาตามที่กฎหมายกำหนดดังกล่าว คณะกรรมการการเลือกตั้งไม่ได้รับรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของผู้ถูกร้อง และต่อมาวันที่ ๗ เมษายน ๒๕๔๕ ผู้ถูกร้องได้มีหนังสือลงวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๔๕ ลงนามโดยนายรัฐกิจ คุระแก้ว ตำแหน่งรองผู้อำนวยการพรรคผู้ถูกร้อง ทำการแทนหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้อง จัดส่งรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนในรอบปี ๒๕๔๔ พร้อมหนังสือมอบอำนาจของพลเรือเอก ชัย สุวรรณภาพ หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องซึ่งได้มอบอำนาจให้นายรัฐกิจเป็นผู้ดำเนินการในเรื่องการรายงานการใช้จ่ายเงินที่ได้รับจัดสรรตามโครงการและแผนงานจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองในรอบปี ๒๕๔๔ โดยมอบหมายให้เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกร้องนำหนังสือและรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนไปส่งที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง และสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ลงรับไว้เมื่อวันที่ ๗ เมษายน ๒๕๔๕

เมื่อวันที่ ๗ เมษายน ๒๕๔๕ ผู้ถูกร้องได้จัดส่งหนังสือซึ่งลงนามโดยนายรัฐกิจรองผู้อำนวยการพรรคผู้ถูกร้อง ทำการแทนหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องชี้แจงข้อเท็จจริงว่า การจัดส่งหนังสือถึงประธานกรรมการกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ได้ดำเนินการจัดส่งในซองเดียวกันกับรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมือง (แบบ ท.พ. ๘) แต่ปรากฏว่าเจ้าหน้าที่ทางธุรการไม่ได้นำส่งทางไปรษณีย์ในซองเดียวกัน ซึ่งผู้ถูกร้องเข้าใจว่าหนังสือดังกล่าวได้ถูกส่งไปในซองเดียวกันเรียบร้อยแล้วแต่มาทราบภายหลังว่ายังส่งไปไม่ถึงคณะกรรมการกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง จึงได้รับดำเนินการจัดส่งให้ถูกต้องตามกฎหมายต่อไป ผู้ถูกร้องมิได้มีเจตนาหลีกเลี่ยงการจัดส่งดังกล่าวแต่อย่างใด เมื่อสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ตรวจสอบทะเบียนพรรคการเมืองแล้ว ไม่ปรากฏชื่อนายรัฐกิจดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้เสนอเรื่องดังกล่าว ให้คณะกรรมการด้านกิจการพรรคการเมืองและการออกเสียงประชามติพิจารณาให้ความเห็น คณะกรรมการฯ มีมติให้เสนอความเห็นต่อผู้ร้องว่า ผู้ถูกร้องมิได้ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบ

รัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ จึงเห็นควรยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อให้มีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้สรุปข้อเท็จจริงเสนอประธานกรรมการการเลือกตั้งในฐานะนายทะเบียนพรรคการเมืองผู้ร้อง (พลตำรวจเอก วาสนา เพิ่มลาภ) แต่ในขณะนั้นมีเหตุให้ประธานกรรมการการเลือกตั้งต้องพ้นจากตำแหน่ง จึงไม่มีผู้มีอำนาจดำเนินการยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญตามกฎหมาย และต่อมาคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ได้มีประกาศฉบับที่ ๑๓ แต่งตั้งคณะกรรมการการเลือกตั้ง และฉบับที่ ๑๕ ให้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ยังคงมีผลใช้บังคับต่อไป และได้มีพระบรมราชโองการให้ใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๕ ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๔๕ ซึ่งมาตรา ๓๕ ของรัฐธรรมนูญดังกล่าว กำหนดให้มีคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ และบรรดาคาไรใดที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญให้เป็นอำนาจของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้สรุปข้อเท็จจริงเสนอต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งชุดใหม่ในคราวการประชุม ครั้งที่ ๑๑๒/๒๕๔๕ (๒๖) เมื่อวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๔๕ ซึ่งที่ประชุมเห็นว่าผู้ถูกร้องไม่ได้ยื่นรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนในรอบปี ๒๕๔๔ ตามมาตรา ๖๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ จึงเป็นเหตุให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ แม้หลังจากพ้นกำหนดระยะเวลาดังกล่าวผู้ถูกร้องจะได้อื่นรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของผู้ถูกร้องแต่ก็ดำเนินการโดยนายรัฐกิจซึ่งมีตำแหน่งเป็นรองผู้อำนวยการพรรคผู้ถูกร้องมิใช่ผู้มีอำนาจดำเนินการแทนพรรคการเมืองตามมาตรา ๒๐ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ จึงมีมติให้ผู้ร้องยื่นคำร้องต่อคณะตุลาการรัฐธรรมนูญเพื่อขอให้มีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้อง

คณะตุลาการรัฐธรรมนูญตรวจคำร้องแล้ว มีคำสั่งให้รับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัยตามข้อกำหนดคณะตุลาการรัฐธรรมนูญว่าด้วยองค์คณะในการพิจารณาพิพากษา วิธีพิจารณา และการทำคำวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๔๕ ข้อ ๑๘ และส่งสำเนาคำร้องให้ผู้ถูกร้องยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาต่อคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ

ผู้ถูกร้องยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาว่า การทำรายงานการดำเนินกิจการพรรคการเมืองและการจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปี ๒๕๔๘ ตามมาตรา ๓๕ และมาตรา ๖๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ เป็นการจัดทำและดำเนินการควบคู่กัน เมื่อผู้ถูกร้องได้รับหนังสือเตือนก็ได้ดำเนินการภายในพรรคเป็นขั้นตอนทันทีแต่เนื่องจากผู้ถูกร้องเป็นพรรคที่เริ่มก่อตั้ง มีข้อจำกัดในด้านการเงินและการทำงาน จึงต้องตรวจสอบอย่างละเอียด ซึ่งพลเรือเอก ชัย หัวหน้าพรรคได้ปรึกษากรรมการและมอบหมายให้นายสุธรรม เลิศพงษ์ประเสริฐ รองหัวหน้าพรรคและรักษาการเลขาธิการพรรคเป็นผู้ควบคุมและกำกับดูแลการจัดส่งรายงานดังกล่าว หัวหน้าพรรคและกรรมการเห็นว่านายรัฐกิจ คุระแก้ว รองผู้อำนวยการพรรค รักษาการผู้อำนวยการพรรคสามารถรับงานที่หัวหน้าพรรคและคณะกรรมการบริหารพรรคมอบหมาย จึงได้ทำหนังสือมอบอำนาจ และการมอบหมายดังกล่าว เป็นการพิจารณา กำกับดูแลในการดำเนินกิจการของพรรคอันเป็นดุลพินิจของกรรมการบริหารพรรค ประกอบข้อบังคับพรรค ข้อ ๔๗ กำหนดว่า “เลขาธิการพรรคเป็นผู้กำกับดูแลกิจการทั้งปวงของสำนักงานใหญ่ โดยมีผู้อำนวยการสำนักงานใหญ่ของพรรคเป็นผู้รับผิดชอบโดยตรง ผู้อำนวยการสำนักงานใหญ่ของพรรคได้รับแต่งตั้งโดยมติที่ประชุมคณะกรรมการบริหารพรรคอาจเป็นกรรมการบริหารพรรคหรือเป็นสมาชิกพรรคสามัญก็ได้” การลงลายมือชื่อเพื่อผูกพันต่อบุคคลภายนอกตามมาตรา ๒๐ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ นั้น ผู้ถูกร้องได้มอบอำนาจให้นายรัฐกิจเป็นผู้รับมอบอำนาจตามมาตรา ๘๐๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และการทำรายงานได้รับการกลั่นกรองพิจารณาจากหัวหน้าพรรคและคณะกรรมการบริหารพรรคตามข้อบังคับพรรค ทั้งคณะกรรมการการเลือกตั้งมิได้โต้แย้งตั้งแต่ตอนตั้งพรรค ทำให้ผู้ถูกร้องเข้าใจว่าดำเนินการตามข้อบังคับได้ ประกอบกับการดำเนินการเป็นเพียงขั้นตอนในการตรวจและเรียบเรียงให้ถูกต้อง มิได้เป็นการมอบหมายอันเป็นภารกิจในทางการดำเนินการ การดำเนินการดังกล่าวจึงกระทำไว้ล่วงหน้าเพื่อป้องกันมิให้ปฏิบัติตนฝ่าฝืนและผิดกฎหมาย เนื่องจากมีเวลาจำกัด นายสุธรรม เข้ามาในช่วงวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๔๕ ซึ่งมีการจัดทำรายงานการดำเนินกิจการพรรคแล้ว ส่วนในวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๔๕ ติดภารกิจ และกำลังจัดพิมพ์รายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมือง ซึ่งตรวจทานโดยนายรัฐกิจและมีข้อแก้ไข ทำให้หนังสือทั้งสองฉบับจัดส่งในวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๔๕ ต่อมาได้มีการสอบถามจากเจ้าหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้งจึงทราบว่ามิได้ส่งรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุน เมื่อผู้ถูกร้องสอบถามจากพนักงานส่งเอกสาร แต่ก็ไม่ทราบว่าไม่ปรากฏ

ต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง นายรัฐกิจจึงทำหน้าที่สื่อถึงคณะกรรมการการเลือกตั้งโดยเข้าใจว่ามีได้ส่งรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองและรีบดำเนินการจัดส่งในวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๔๕ ผู้ถูกร้องมิได้มีเจตนาฝ่าฝืนหรือหลีกเลี่ยงกฎหมาย คณะกรรมการด้านกิจการพรรคการเมืองและการออกเสียงประชามติ มีการประชุมครั้งที่ ๕/๒๕๔๕ ในวันที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๔๕ ปรากฏว่ามีการพิจารณาแล้วนำเสนอต่อผู้ร้อง ปรากฏตามระเบียบวาระที่ ๓ ในข้อ ๓.๒ (๑.๔(๑.๔.๕)) ถึงการขุบพรรคผู้ถูกร้อง ประกอบกับการลงพิมพ์ของหนังสือพิมพ์ผู้จัดการรายวัน ฉบับลงวันที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๔๕ ถึงการขุบพรรคการเมือง เมื่อความปรากฏต่อผู้ร้องว่ามีเหตุตามมาตรา ๖๕ (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้ผู้ร้องยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่ความปรากฏต่อผู้ร้อง คณะกรรมการการเลือกตั้งได้รับทราบโดยผู้ร้องแล้วตั้งแต่วันที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๔๕ เป็นเวลารวม ๑๐๐ กว่าวัน หากนับถึงวันที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๔๕ ถือว่าเกินกว่ากฎหมายกำหนด เป็นอันขาดอายุความ ซึ่งเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความสงบเรียบร้อย ขอให้ยกคำร้อง

คณะตุลาการรัฐธรรมนูญรับคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาของผู้ถูกร้อง และส่งสำเนาคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาให้ผู้ร้องทราบเพื่อให้โอกาสชี้แจงเพิ่มเติม

ผู้ร้องยื่นคำร้องชี้แจงเพิ่มเติมว่า พลเรือเอก ชัย หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้อง มีหนังสือลงวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๔๕ มอบอำนาจให้นายรัฐกิจ รองผู้อำนวยการพรรครักษาการแทนผู้อำนวยการพรรค เป็นผู้ดำเนินการแทน โดยนายรัฐกิจ มิได้มีตำแหน่งเป็นกรรมการบริหารพรรค และข้อบังคับพรรค ข้อ ๔.๓ ที่ผู้ถูกร้องอ้างมานั้นไม่สามารถกระทำได้ เนื่องจากนายรัฐกิจมิได้เป็นกรรมการบริหารพรรค ไม่สามารถดำเนินการแทนหัวหน้าพรรคในการดำเนินการอันเกี่ยวกับบุคคลภายนอกได้ ตามมาตรา ๒๐ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ และผู้ถูกร้อง ไม่อาจอ้างมาตรา ๘๐๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาใช้บังคับ เนื่องจากการดำเนินการของพรรคการเมือง มีบทบัญญัติกฎหมายกำหนดไว้โดยเฉพาะแล้ว ผู้ถูกร้องซึ่งเป็นพรรคการเมืองที่ได้รับการจดทะเบียนจัดตั้งมาตั้งแต่ปี ๒๕๔๖ ย่อมจะต้องทราบ และที่ผู้ถูกร้องชี้แจงว่า คำร้องของผู้ร้องขาดอายุความนั้น การประชุมคณะกรรมการด้านกิจการพรรคการเมืองและการออกเสียงประชามติ ครั้งที่ ๕/๒๕๔๕ เมื่อวันที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๔๕ เป็นการพิจารณาเพื่อให้เกิดความรอบคอบและเป็นธรรมแก่ผู้ถูกร้อง ส่วนข้อความในรายงานการประชุมเป็นเรื่องสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ได้นำเรียนประธานกรรมการการเลือกตั้ง (นายทะเบียนพรรคการเมือง) เพื่อสรุปภาพรวมเบื้องต้น

เกี่ยวกับการรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองทุกพรรคในรอบปี ๒๕๔๘ และวันที่ถือว่าความปรากฏต่อผู้ร้องตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ได้มีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ที่ ๔๒/๒๕๔๖ หมายความว่า วันที่ผู้ร้องได้พิจารณาและเห็นชอบให้ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ เมื่อประธานกรรมการการเลือกตั้งและในฐานะนายทะเบียนพรรคการเมืองผู้ร้องได้ทราบถึงกรณีของผู้ถูกร้องในการประชุมคณะกรรมการการเลือกตั้ง ครั้งที่ ๑๑๒/๒๕๔๕ (๒๖) เมื่อวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๔๕ การที่ผู้ร้องยื่นคำร้องขอให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องเมื่อวันที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๔๕ จึงอยู่ภายในกำหนด ๑๕ วัน นับแต่วันที่ความปรากฏต่อผู้ร้อง

พิจารณาแล้ว ขณะคดีอยู่ในระหว่างการพิจารณาของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๕ มาตรา ๑๕ วรรคหนึ่ง ได้มีประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ เมื่อวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๐ ซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๐๐ วรรคหนึ่ง บัญญัติให้คณะตุลาการรัฐธรรมนูญตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๕ เป็นศาลรัฐธรรมนูญตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ และวรรคสี่ บัญญัติให้บรรดาคดีใดที่อยู่ในระหว่างดำเนินการของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญตามวรรคหนึ่ง ให้ศาลรัฐธรรมนูญตามมาตรานี้ดำเนินการต่อไป คดีจึงอยู่ในอำนาจพิจารณาวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

ปัญหาต้องพิจารณาวินิจฉัยเบื้องต้นมีว่า ขณะคดีอยู่ระหว่างพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ โดยมาตรา ๒ กำหนดให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป ซึ่งได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ลงวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๐ และมาตรา ๓ กำหนดให้ยกเลิกพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ และมาตรา ๘๒ ประกอบมาตรา ๔๒ บัญญัติให้พรรคการเมืองที่ได้รับเงินสนับสนุนจะต้องจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินให้ถูกต้องตามความเป็นจริงและยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในเดือนมีนาคมของปีถัดไป ทำนองเดียวกับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๒ แต่มีข้อแตกต่างกัน กล่าวคือ ในกรณีพรรคการเมืองที่ได้รับเงินสนับสนุนมิได้จัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองภายในเวลาที่กำหนดดังกล่าว มาตรา ๘๒

แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ให้นำความในมาตรา ๔๒ วรรคสอง มาใช้บังคับโดยอนุโลม ซึ่งมาตรา ๔๒ วรรคสอง บัญญัติว่า “เมื่อครบระยะเวลาการรายงาน ตามวรรคหนึ่งแล้ว หากพรรคการเมืองใดยังไม่ได้รายงานให้นายทะเบียนมีอำนาจสั่งให้หัวหน้า พรรคการเมืองรายงานภายในระยะเวลาที่กำหนด ถ้าพ้นกำหนดระยะเวลาแล้วยังมิได้รายงานโดยไม่มี เหตุผลอันสมควร ให้นายทะเบียนโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งดำเนินการเพื่อให้มี การยุบพรรคการเมืองนั้น” ส่วนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง กำหนดให้นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อสั่งให้ยุบ พรรคการเมืองนั้นได้ ปัญหาจึงมีว่าคดีตามคำร้องของผู้ร้องอยู่ในบังคับของบทบัญญัติแห่งกฎหมายใด

พิจารณาแล้ว บทบัญญัติของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๒ ที่กำหนดให้พรรคการเมืองที่ได้รับเงินสนับสนุนจะต้องจัดทำรายงาน การใช้เงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินให้ถูกต้องตามความเป็นจริงและยื่นต่อ คณะกรรมการการเลือกตั้งภายในเดือนมีนาคมของปีถัดไปดังกล่าว นั้น เป็นบทกฎหมายในการรายงาน การใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมือง หากพรรคการเมืองใดมิได้ดำเนินการให้เป็นไปตามบทบัญญัติ ดังกล่าวย่อมเป็นเหตุที่ทำให้ต้องถูกร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรค อันจะเป็นผลให้ พรรคการเมืองนั้นสิ้นสภาพของการเป็นนิติบุคคล จึงมิใช่บทกฎหมายวิธีสบัญญัติ ซึ่งปกติจะมีผลใช้บังคับ ในทันที ที่กฎหมายนั้นมีผลใช้บังคับหรือบทกฎหมายอันมีโทษในทางอาญาซึ่งต้องนำบทกฎหมาย ในส่วนที่เป็นคุณมาใช้บังคับแก่ผู้กระทำความผิดนั้น ทั้งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ในบทเฉพาะกาลก็มิได้กำหนดเป็นอย่างอื่น คดีตามคำร้องของผู้ร้อง ที่ขอให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องจึงย่อมจะต้องนำพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งเป็นบทกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลาที่เกิดการกระทำดังกล่าวมาใช้บังคับแก่คดีตามคำร้อง ของผู้ร้อง อนึ่ง แม้ความในมาตรา ๒๕๕ วรรคสาม ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ บัญญัติให้ในระหว่างที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง ตามวรรคหนึ่ง ยังไม่มีผลใช้บังคับให้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ยังคงใช้บังคับต่อไปจนกว่าพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวจะมีผลใช้บังคับ บทบัญญัติดังกล่าว ย่อมหมายความว่าเมื่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง ที่ได้จัดทำขึ้นตามมาตรา ๒๕๕ วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญ มีผลใช้บังคับ พระราชบัญญัติประกอบ

รัฐธรรมนูญดังกล่าวย่อมจะใช้บังคับแก่พรรคการเมืองที่มีจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองภายในเวลาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวซึ่งเกิดขึ้นภายหลังเมื่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวมีผลใช้บังคับแล้วเท่านั้นไม่อาจนำไปใช้ย้อนหลังแก่การกระทำของพรรคการเมืองที่มีจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองภายในเวลาตามที่กฎหมายกำหนดซึ่งเกิดขึ้นก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวมีผลใช้บังคับเช่นคดีตามคำร้องของผู้ร้อง

ปัญหาตามคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาของผู้ถูกร้องที่ว่า คำร้องของผู้ร้องยื่นเมื่อพ้นกำหนดเวลาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสองหรือไม่ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสองบัญญัติว่า “เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียนเมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่ามิเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียนให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น”

พิจารณาแล้ว ข้อเท็จจริงได้ความตามคำร้อง คำชี้แจง และเอกสารประกอบคำร้องของผู้ร้องว่า แม้ในการประชุมของคณะกรรมการด้านกิจการพรรคการเมืองและการออกเสียงประชามติ ครั้งที่ ๕/๒๕๔๕ เมื่อวันที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๔๕ ที่ประชุมได้นำเรื่องที่ถูกผู้ร้องไม่ได้รายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปี ๒๕๔๔ ภายในเวลาที่กฎหมายกำหนดโดยจะต้องยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในเดือนมีนาคม ๒๕๔๕ และมีมติให้เสนอเรื่องต่อผู้ร้องยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อให้มีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องด้วยเหตุดังกล่าวที่ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๒ ก็ตาม แต่ปรากฏว่าเลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้งนำเรื่องดังกล่าวเสนอต่อประธานกรรมการการเลือกตั้งตามบันทึกข้อความลงวันที่ ๗ เมษายน ๒๕๔๕ ว่าอาจเป็นเหตุให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องได้ตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ดังนั้นเพื่อให้เกิดความรอบคอบและเป็นธรรมกับผู้ถูกร้อง เห็นควรให้ผู้ถูกร้องชี้แจงเหตุการณ์ส่งรายงานตามมาตรา ๖๒ ล่าช้า ภายใน ๗ วันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือของผู้ร้อง และประธานกรรมการการเลือกตั้งและนายทะเบียนพรรคการเมืองลงนามในหนังสือถึงผู้ถูกร้องอันเป็นการให้ความเห็นชอบตามที่เลขาธิการคณะกรรมการ

การเลือกตั้งเสนอในวันเดียวกัน ความที่ปรากฏต่อผู้ร้องดังกล่าวจึงเป็นเพียงข้อเท็จจริงในเบื้องต้น ตามรายงานและความเห็นของเลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้งที่นำเสนอต่อประธานกรรมการการเลือกตั้งและในฐานะนายทะเบียนพรรคการเมือง ผู้ร้อง การที่ผู้ร้องให้ความเห็นชอบตามความเห็นของเลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้งที่เสนอว่าควรให้ผู้ถูกร้องชี้แจงเหตุผลที่ส่งรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองดังกล่าวล่าช้า จึงเป็นเรื่องที่ผู้ร้องเปิดโอกาสให้ผู้ถูกร้องชี้แจงเหตุผลเพื่อนำมาประกอบการพิจารณาอีกครั้งหนึ่งก่อนที่จะดำเนินการแก่ผู้ถูกร้องต่อไปตามอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย เหตุที่จะยุบพรรคผู้ถูกร้องตามคำร้องจึงมิได้ปรากฏต่อผู้ร้อง ตั้งแต่วันที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๔๕ ดังคำชี้แจงของผู้ถูกร้องแต่อย่างใด ข้อเท็จจริงได้ความต่อมาว่าคณะกรรมการการเลือกตั้งชุดดังกล่าวได้พ้นจากตำแหน่งในวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๔๕ และได้มีคณะกรรมการการเลือกตั้งชุดใหม่เข้ารับตำแหน่งเมื่อวันที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๔๕ คณะกรรมการการเลือกตั้งจึงได้พิจารณากรณีผู้ถูกร้องในการประชุมคณะกรรมการการเลือกตั้ง ครั้งที่ ๑๑๒/๒๕๔๕ (๒๖) เมื่อวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๔๕ แล้วเห็นว่าผู้ร้องควรยื่นคำร้องต่อคณะกรรมการรัฐธรรมนูญเพื่อขอให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องเนื่องจากผู้ถูกร้องไม่จัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปี ๒๕๔๘ ตามมาตรา ๖๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ อันถือได้ว่าเป็นวันที่ความปรากฏต่อประธานกรรมการการเลือกตั้งและในฐานะนายทะเบียนพรรคการเมือง ผู้ร้อง และผู้ร้องได้ยื่นคำร้องขอให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องเป็นคดีนี้เมื่อวันที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๔๕ ซึ่งอยู่ภายในกำหนด ๑๕ วัน นับแต่วันที่ปรากฏเหตุยุบพรรคผู้ถูกร้องดังกล่าวต่อผู้ร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง ที่ผู้ถูกร้องชี้แจงว่าคำร้องของผู้ร้องมิได้ยื่นภายในเวลาที่กฎหมายกำหนดจึงฟังไม่ขึ้น

ปัญหาต้องพิจารณาวินิจฉัยประการต่อมาที่ว่า กรณีมีเหตุยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) เนื่องจากผู้ถูกร้องมิได้จัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปี ๒๕๔๘ ซึ่งต้องยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในเดือนมีนาคม ๒๕๔๕ ตามมาตรา ๖๒ หรือไม่ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๒ บัญญัติว่า “พรรคการเมืองที่ได้รับเงินสนับสนุนต้องใช้จ่ายเงินสนับสนุนให้เป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในส่วนนี้ และจะต้องจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินให้ถูกต้องตามความเป็นจริงและ

ยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในเดือนมีนาคมของปีถัดไป” มาตรา ๒๐ วรรคสอง บัญญัติว่า “ให้หัวหน้าพรรคการเมืองเป็นผู้แทนของพรรคการเมืองในกิจการอันเกี่ยวกับบุคคลภายนอก เพื่อการนี้ หัวหน้าพรรคการเมืองจะมอบหมายเป็นหนังสือให้กรรมการบริหารคนหนึ่งหรือหลายคนทำการแทนก็ได้” และมาตรา ๑๒ บัญญัติว่า “คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองประกอบด้วยหัวหน้าพรรคการเมือง รองหัวหน้าพรรคการเมือง เลขานุการพรรคการเมือง รองเลขานุการพรรคการเมือง เภรัณยูฑิพรรคการเมือง โฆษกพรรคการเมืองและกรรมการบริหารอื่นซึ่งเลือกตั้งจากสมาชิกซึ่งมีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์”

พิจารณาแล้ว หน้าที่ที่จะต้องจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนในรอบปีปฏิทินยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในเวลาที่กฎหมายกำหนดของพรรคการเมืองที่ได้รับเงินสนับสนุน ตามมาตรา ๖๒ ดังกล่าว ซึ่งถือได้ว่าเป็นกิจการอันเกี่ยวกับบุคคลภายนอกนั้น เป็นหน้าที่ของหัวหน้าพรรคการเมืองเท่านั้นที่จะต้องเป็นผู้จัดทำในฐานะเป็นผู้แทนของพรรคการเมืองตามมาตรา ๒๐ และเพื่อการดังกล่าว หัวหน้าพรรคการเมืองอาจมอบหมายเป็นหนังสือให้กรรมการบริหารคนใดคนหนึ่งหรือหลายคนทำการแทนได้ โดยกรรมการบริหารจะต้องเป็นบุคคลใดบุคคลหนึ่งในคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองตามมาตรา ๑๒ ที่กำหนดให้คณะกรรมการบริหารพรรคประกอบด้วยหัวหน้าพรรคการเมือง รองหัวหน้าพรรคการเมือง เลขานุการพรรคการเมือง รองเลขานุการพรรคการเมือง เภรัณยูฑิพรรคการเมือง โฆษกพรรคการเมือง และกรรมการบริหารอื่นซึ่งเลือกตั้งจากสมาชิกซึ่งมีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์ อันเป็นบทกฎหมายพิเศษที่ได้กำหนดถึงผู้ที่จะได้รับมอบหมายจากหัวหน้าพรรคให้เป็นผู้กระทำการพรรคการเมืองไว้โดยเฉพาะ เมื่อผู้ถูกร้องซึ่งเป็นพรรคการเมืองที่ได้รับเงินสนับสนุนได้มอบอำนาจให้นายรัฐกิจ คุระแก้ว รองผู้อำนวยการพรรคผู้ถูกร้อง เป็นผู้จัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง โดยได้ความตามคำร้องและคำชี้แจงของผู้ถูกร้องว่านายรัฐกิจ มิได้เป็นกรรมการบริหารหรือมีตำแหน่งอย่างใดอย่างหนึ่งในคณะกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องเช่นนี้ การจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของผู้ถูกร้องดังกล่าว จึงมิได้กระทำโดยผู้มีอำนาจตามกฎหมาย ต้องถือว่าผู้ถูกร้องมิได้จัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนดังกล่าวยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในเวลาที่กฎหมายกำหนด ที่ผู้ถูกร้องชี้แจงว่า ผู้ถูกร้องทำหนังสือมอบอำนาจให้นายรัฐกิจอันเป็นการมอบหมายซึ่งเป็นการพิจารณา กำกับดูแลในการดำเนินการของกิจการของพรรค อันเป็นดุลพินิจของกรรมการบริหารพรรค ประกอบข้อบังคับพรรค ข้อ ๔๗ กี่ดี หรือผู้ถูกร้องได้มอบอำนาจให้นายรัฐกิจเป็นผู้จัดทำและยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งโดยอาศัยประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

มาตรา ๘๐๐ กี้ดี เห็นว่า ข้ออ้างของผู้ถูกร้องดังกล่าวไม่อาจยกขึ้นอ้างเพื่อยกเว้นหน้าที่ของหัวหน้าพรรค ที่พึงจะต้องกระทำตามที่กฎหมายกำหนด

ที่ผู้ถูกร้องชี้แจงว่า ผู้ถูกร้องมิได้มีเจตนาฝ่าฝืนหรือหลีกเลี่ยงกฎหมายนั้น เห็นว่า หน้าที่จัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนพรรคการเมืองเป็นหน้าที่อันสำคัญของพรรคการเมืองที่จะต้องกระทำ เพื่อให้เกิดการตรวจสอบการใช้จ่ายเงินที่รัฐจัดสรรเป็นรายปีให้เป็นไปตามโครงการและแผนงานในการ ดำเนินกิจการของพรรคการเมืองที่ยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง ทั้งคณะกรรมการการเลือกตั้งได้มี หนังสือแจ้งเตือนผู้ถูกร้องให้จัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนดังกล่าวในรอบปี ๒๕๔๘ และต้องยื่น ภายในเดือนมีนาคม ๒๕๔๙ เมื่อวันที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๔๙ และวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๙ ผู้ถูกร้องได้รับหนังสือดังกล่าวครั้งที่สองในวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๙ จึงมีเวลาเพียงพอที่สามารถ ดำเนินการได้ทันภายในเวลาที่กฎหมายกำหนด หากผู้ถูกร้องเห็นความสำคัญต่อหน้าที่ดังกล่าวก็ควร ที่จะต้องรีบดำเนินการ เพื่อจะได้มีเวลาเหลือพอที่จะแก้ไขข้อผิดพลาดหรือข้อขาดตกบกพร่องถ้าหาก มีได้ภายในเวลาที่กฎหมายกำหนด การที่ผู้ถูกร้องอ้างว่าได้จัดส่งรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของ พรรคการเมืองไปในวันสุดท้ายที่จะต้องยื่น ทั้งมิได้ตรวจสอบว่าได้มีการจัดส่งรายงานการใช้จ่ายเงิน ดังกล่าวไปถึงผู้รับอย่างไร หรือไม่ เมื่อไม่ปรากฏมีรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมือง ของผู้ถูกร้องไปถึงคณะกรรมการการเลือกตั้งเช่นนี้ จึงนับได้ว่าเป็นความผิดหรือความบกพร่องของ ผู้ถูกร้องเอง ไม่อาจยกขึ้นอ้างว่าตนไม่มีเจตนาฝ่าฝืนหรือหลีกเลี่ยงที่จะไม่ปฏิบัติหน้าที่ของตนตามที่ กฎหมายกำหนดมิได้ คำชี้แจงของผู้ถูกร้องข้อนี้ฟังไม่ขึ้นเช่นกัน

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยชี้ขาดว่าให้ยุบพรรคธรรมชาตินไทย ผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) และวรรคสอง

นายสมชาย พงษ์ธา

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ